

Ministarstvo mora, turizma, prometa i razvitka

POMORSKI I VODNI PROMETNI KORIDORI
-stanje i razvoj u kontekstu općeg dobra-

Dipl. ing. Branko Bačić, državni tajnik

Zadar, travanj 2007.

POMORSKI PROMETNI PRAVCI

Pomorski prometni sustav

■ Morske luke

- ključni podsustav pomorskog i prometnog sustava
- zbirno mjesto prometnih tokova
- Rijeka i Ploče - pretežito teretne luke i
- Zadar, Split, Šibenik i Dubrovnik - pretežito putničke luke, te luka Pula

■ Lučko zaleđe

- riječni, cestovni ili željeznički koridori
- koridor Vb (Rijeka - Budimpešta) i koridor Vc (Ploče - Budimpešta)

■ Pomorski magistralni pravci

POMORSKI PROMETNI PRAVCI

Autoceste mora – pomorski magistralni pravci

- Autocesta mora (*Motorway of the Sea*) je:
  - koridor/prometni pravac/koncept
  - kojeg čini prijevozna i logistička usluga i
  - infrastruktura
  - koje zajedno za posljedicu imaju jedinstvenu i potpunu prijevozna usluga vrata-do-vrata vrhunske kvalitete i protočnosti
  - pri čemu brodarstvo, kao njegov ključni segment, nužno mora biti potpuno integrirano u intermodalni transportni lanac koji je
  - kvalitetno povezan sa krajnjom destinacijom u zaleđu i to poglavito željezničkim i riječnim prometom.

POMORSKI PROMETNI PRAVCI

Autoceste mora – pomorski magistralni pravci

Izmjene Smjernica Europske komisije o TEN-T mreži iz travnja 2004.

- utvrđuju pravni i financijski okviri MoS
- definiraju 4 osnovna koridora Autocesta mora na kojima će se identificirati i financirati projekti od interesa za EU :

1.Autocesta Baltičkog mora - spaja države članice Baltičkog mora s državama članicama srednje i zapadne Europe;

2.Autocesta mora zapadne Europe - od Portugala i Španjolske preko Atlantskog luka do Sjevernog i Irskog mora;

3.Autocesta mora jugoistočne Europe - spaja Jadransko s jonskim morem i istočnim Sredozemljem uključujući Cipar;

4.Autocesta mora jugozapadne Europe - zapadno Sredozemlje, spaja Španjolsku, Francusku, Italiju, te Maltu s Autocestom mora jugoistočne Europe uključujući i poveznicu s Crnim morem.

POMORSKI PROMETNI PRAVCI

Prepristupnom pomorskom strategijom Republike Hrvatske, Autocesta mora jugoistočnog Sredozemlja kao pomorski uslužni, ali i infrastrukturni koridor koji prolazi kroz Jadran, od posebnog je interesa za RH.

RIJEČNI PROMETNI KORIDORI

Mreža europskih plovnih putova

1. **Rajnski koridor** - na pravcu sjever-jug od Sjevernog mora do Basela i u pravcu zapad-istok između kanala «Canal de Aire» (Dunkerque-Lille) i rijeke Weser (Bremenhafen-Minden);

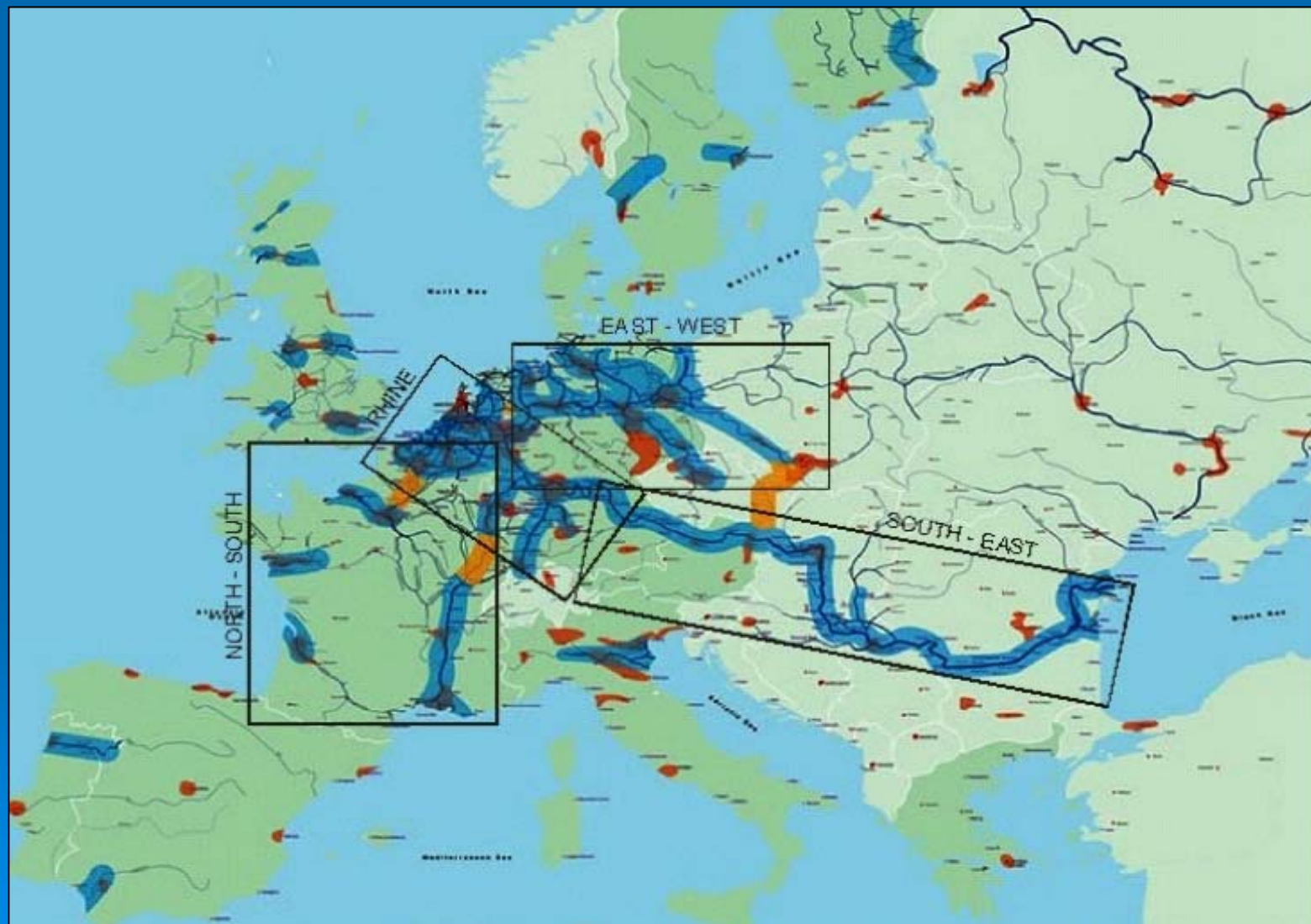
2. **Dunavski koridor** (Koridor Majna-Dunav) - na pravcu jug-istok od rijeke Majne do Crnog mora

- na TEN-T koridoru VII
- ukupna duljina 2.414 kilometara
- pretežno udovoljava najvećoj klasi plovnosti – VII
- U RH - rijeka Dunav s plovnim pritocima rijeke Drava i Sava

3. **Koridor istok-zapad** - od rijeke Weser na zapadu do rijeke Odre na istoku i od Baltičkog mora na sjeveru do Kozle u Poljskoj i uglavnom je koncentriran oko rijeke Elbe

4. **Koridor Sjever-Jug** - koncentriran oko rijeka Seine i Rhone u Francuskoj

RIJEČNI PROMETNI KORIDORI

RIJEČNI PROMETNI KORIDORI

Izraziti gospodarski potencijal unutarnje plovidbe

Udio u prometu

- Unutarnja plovidba EU najrazvijenija u sjeverozapadnim državama s udjelom u ukupnom prometu s preko 20%,
- U Hrvatskoj je učešće riječnog transporta 3%, a po Strategiji prometnog razvitka Republike Hrvatske plan je povećati udio na 15%
- U EU učešće prijevoza u jediničnoj cijeni industrijskog proizvoda je cca 5%, dok je u RH oko 15%

Razvijenost i gustoća mreže

- neujednačenost razvijenosti i distribucije mreže plovnih putova EU:
  - Zapadna Europa (Benelux, Njemačka) – visoka razvijenost
  - Istočna Europa – nerazvijenost

Gustoća mreže unutarnjih plovnih putova RH nije zanemariva u odnosu na ostale podunavske države.

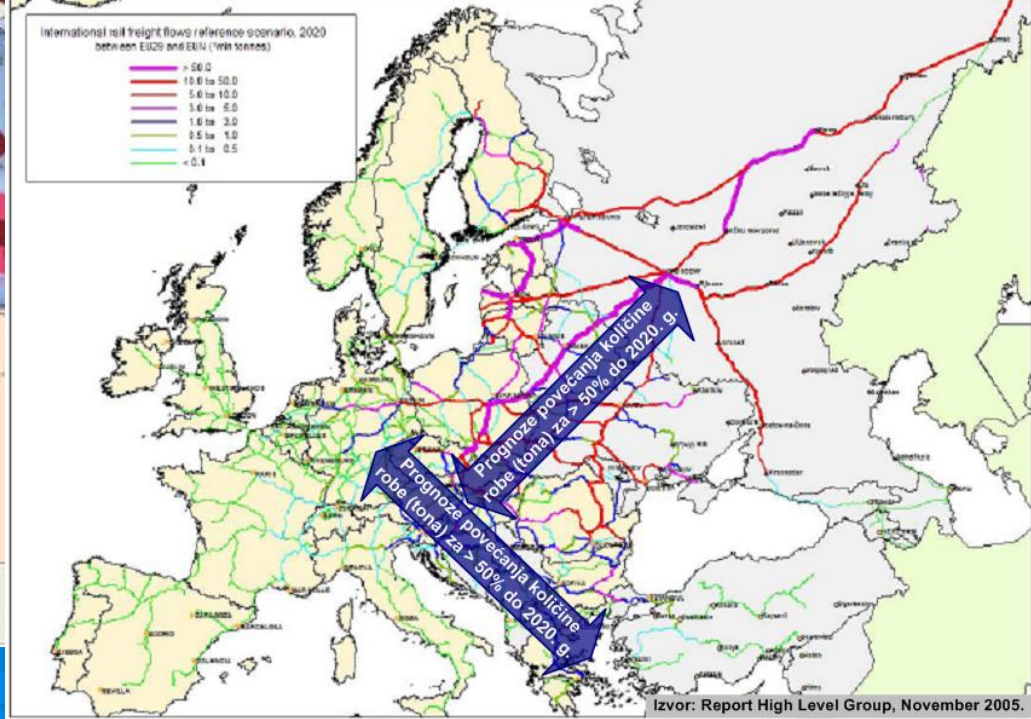
RIJEČNI PROMETNI KORIDORI

Riječni prometni koridori u RH - stanje

- 865,6 km → ukupna duljina sadašnjih i planiranih plovnih putova u RH
  - 600,7 km → uvršteno u mrežu europskih plovnih putova od međunarodnog značaja
  - 539,2 km → postojeći plovni putovi uvršteni u europsku mrežu
  - 286,9 km → udovoljava uvjetima klasifikacije za međunarodnu plovidbu - rijeka Sava većim dijelom ne udovoljava uvjetima međunarodne plovidbe
-
- prometni kapacitet dunavskog koridora još uvijek premalo iskorišten
  - unutarnja nepovezanost dva najvažnija sliva Save i Dunava
  - izoliranost plovnog puta rijeke Save i luka na Savi - posljedica niske razine sigurnosti plovidbe u donjem dijelu sliva

POMORSKI I RIJEČNI PROMETNI KORIDORI

Razlozi za unaprjeđenje hrvatskih pomorskih i riječnih prometnih pravaca

POMORSKI PROMETNI KORIDORI

Mjere za unaprjeđenje

- poticanje obalnog brodarstva (Short Sea Shipping) - kretanja roba i putnika morskim putem između luka koje su smještene unutar Europe u geografskom smislu i/ili između tih luka i luka smještenih u zemljama izvan Europe koje čini neizostavan element u intermodalnom lancu autocesta mora,
- aktivno sudjelovanje u EU programu „Marco Polo II“ za dodjelu financijske pomoći gospodarskom sektoru radi poboljšanja ekološke djelatnosti sustava prijevoza tereta
- aktivno sudjelovanje u regionalnim inicijativama za identifikaciju konkretnih projekata Autocesta mora
- implementacija Hrvatskog sustava nadzora i upravljanja pomorskim prometom (Croatian Vessel Traffic Monitoring and Management System) kao osnovne infrastrukture plovidbenih pravaca na Jadranu i elementa sigurnosti plovidbe

RIJEČNI PROMETNI KORIDORI

Mjere za unaprjeđenje

- poticanje riječnog prometa kao ekonomičnog, sigurnog i ekološki prihvatljivog,
- afirmiranje gospodarskih zona uz plovne putove i lučka područja,
- održavanje dionica međunarodnih plovnih putova koji udovoljavaju zahtjevima međunarodne klase,
- povećanje klase plovnosti dionica međunarodnih plovnih putova na kojima u sadašnjim uvjetima ista ne postoji,
- Implementacija sustava riječnih informacijskih servisa (RIS),
- Povećanje kvalitete sustava obilježavanja plovnih putova,
- Primjena ekoloških standarda uređenja i održavanja plovnih putova,
- izgradnja kanala Dunav – Sava,
- pokretanje razvojnog ciklusa u hrvatskim riječnim lukama.

POMORSKI PROMETNI KORIDORI

U kontekstu upravljanja pomorskim dobrom sustav razvoja i ulaganja u luke i lučke djelatnosti na zavidnoj razini

- Pomorskim zakonikom i Zakonom o pomorskom dobru i morskim lukama («Narodne novine», br. 158/03. i 100/04.) uređuje se režim pomorskog dobra kao općeg dobra:
  - odvojena funkcija upravljanja infrastrukturom na lučkom području od obavljanja lučkih djelatnosti
  - lukama otvorenim za javni promet upravlja lučka uprava koja ima status javne ustanove. Temeljni poslovi lučke uprave su izgradnja i održavanje luke, te dodjela koncesija za obavljanje djelatnosti u lukama.

POMORSKI PROMETNI KORIDORI

U kontekstu upravljanja pomorskim dobrom sustav razvoja i ulaganja u luke i lučke djelatnosti na zavidnoj razini

- Novodonesenim Zakonom o izmjenama i dopunama Zakona o pomorskom dobru i morskim lukama (Narodne Novine 141/2006) stvorene pretpostavke za daljnji razvoj luka kroz:
  - izdvajanje prekrcajne opreme (pojedinačnih uređaja, strojeva, procesnih instalacija, lučkih dizalica i drugih proizvoda od kojih se sastoji postrojenje ili su samostalno ugrađeni u građevinu i služe tehnološkom procesu u luci) iz pomorskog dobra, te
  - identifikacijom pojedinih lučkih djelatnosti.

RIJEČNI PROMETNI KORIDORI

Jedno od ograničenja snažnijem razvitku riječnih luka jesu neriješeni ili neadekvatno riješeni imovinsko-pravni odnosi na lučkim područjima

- bitna razlika između lučkih područja morskih luka i luka na unutarnjim vodama:
  - lučko područje morskih luka predstavlja dio pomorskog dobra - nalazi se u cijelosti u posebnom pravnom režimu općeg dobra
  - lučko područje luka unutarnjih voda u vlasničkom režimu
- vlasnički režim zemljišnih čestica koje se nalaze unutar riječnih luka veoma raznolik i otežava uredno upravljanje i razvoj luka
- poseban problem predstavljaju zemljišne čestice koje se nalaze na lučkom području luka unutarnjih voda, a nisu u vlasništvu Republike već u privatnom vlasništvu

RIJEČNI PROMETNI KORIDORI

Jedno od ograničenja snažnijem razvitku riječnih luka jesu neriješeni ili neadekvatno riješeni imovinsko-pravni odnosi na lučkim područjima

Moguća rješenja

- uspostavljanje režima javnog vodnog dobra odnosno državnog vlasništva nad zemljištem na cijelom lučkom području
- uvođenje posebnog pravnog instituta privatne luke otvorene za međunarodni javni promet
- za luke za koje se utvrdi državni značaj uspostavljanje državnog vlasništva nad zemljištem provest će se kroz institut izvlaštenja odnosno kroz otkup čestica koje se nalaze na lučkom području
- uvođenje instituta privatne luke otvorene za međunarodni javni promet u okviru novog jedinstvenog Zakona o plovidbi unutarnjim vodama i lukama unutarnjih voda